

HIJ

VRIJ VAN

GELOOFT

RELIGIEUS

IN

VERGIF

MIJ

EDDY VOS

LEESFRAGMENT

HIJ
VRIJ VAN
GELOOFT
RELIGIEUS
IN
VERGIF
MIJ

EDDY VOS

Hij gelooft in mij
Vrij van religieus vergif

© 2025, Eddy Vos
Uitgave: oktober 2025

Omslagontwerp en binnenwerk: Jore ontwerp

Uitgave: Triple Boeken, Aalten
www.tripleboeken.nl
info@tripleboeken.nl

ISBN 9789083506678
NUR 402

Alle rechten voorbehouden.

DICHTBIJ • INSPIREREND • RAAK

Inhoud

Voorwoord 7

1. Ik zie die hand 13
2. Niets is zeker 19
3. 't Internaat 25
4. Onvoltooide tijd 32
5. Het wilde eendje – deel I 41
6. Ommekeer 47
7. Warm bad 58
8. Grote opdracht 66
9. Toewijding 75
10. Investeren 95
11. Teleurstelling en twijfel 102
12. Geen vader 109
13. Geen genezing 119
14. Geen verwachting 126
15. Geen andere uitweg 132
16. Het wilde eendje – deel II 140
17. Losgeslagen 144
18. In therapie 150
19. Ik stond 'uit' 157
20. Op zoek naar een kerk 164
21. Op zoek naar talent 169
22. Op zoek naar God 180
23. Op zoek naar mezelf 186
24. Vijfentwintig jaar getrouwd 194
25. Ik ben 201
26. Het wilde eendje – deel III 210

Voorwoord

Na al vaak te hebben aangekondigd dat ik een boek zou gaan schrijven, werd op 1 februari 2018 de eerste zin daarvan daadwerkelijk opgeschreven.

In mijn hoofd had ik het op dat moment nog lang niet op een rijtje. Welke kant zou het op moeten gaan? Wat zou ik ten diepste willen bereiken met dit boek? Dat was allemaal nog niet uitgekristalliseerd, maar dat er een boek moest komen stond vast.

In die tijd nam ik afscheid van bewoners en begeleiders van een woongroep, waar ik een halfjaar had gewerkt. ‘Verstandelijk beperkt’ is het stempel dat zij van de maatschappij kregen. Ook al was ik er maar een korte tijd werkzaam, ik voelde me al snel erg met hen verbonden. Iets wat me in de ‘gewone mensenwereld’ veel meer moeite kostte. Om de reden van mijn vertrek uit te leggen aan die bewoners bedacht ik een dierenfabel. Dat was niet heel vreemd omdat ik bij een van hen al regelmatig een prachtige fabel voorlas uit een boek waarvan ik helaas de titel en schrijver ben vergeten. Omdat ik merkte dat dit bij haar een goede ingang was, dacht ik dat het voor de anderen ook zou kunnen helpen. Ik vertelde over een eend die op zoek was naar wat het eigenlijk betekende om een eend te zijn. Dat hij had leren koorddans, maar dat dat toch niet voelde als waar hij voor was bedoeld. Dit verhaal werd heel goed ontvangen en

begrepen. Tegen de collega's had ik nog gekscherend toegevoegd dat ik daarmee ook meteen een onderwerp voor een tweede boek had.

Om mij aan te moedigen, of gewoon als dikke knipoog, ontving ik van mijn collega's een leeg schrift, getiteld: 'De fabelachtige vertellingen van Eddy Vos', met daarin al een eerste zin: 'Er was eens een eend die niet zeker wist of hij een eend was.'

Hierdoor herinnerde ik me dat ik als kind ook al eens was begonnen aan een boek over een eendje. Vermoedelijk was het de bedoeling om een eigen variant op het verhaal van het lelijke jonge eendje te maken. Blijkbaar was dat een verhaal dat me toen aansprak. Eigenlijk best grappig dat dit in een andere vorm nu weer terugkwam.

Als ik nog met pen op papier zou schrijven, zou die eerste zin en de bovenstaande anekdote vervolgens jarenlang in een la hebben gelegen op langzaam vergelend papier. Alle goede voornemens ten spijt, het kwam er maar niet van om echt te gaan schrijven.

Ruim vier jaar later, in 2022, ging ik weer verder, hoewel ik eigenlijk pas net was begonnen. Naast allerlei omstandigheden zoals verhuizen en banenwissels zat me blijkbaar nog meer in de weg om het 'project boekschrijven' al eerder te vervolgen. Wat al dat 'meer' was, ga je lezen in dit boek.

Hierin kijk ik terug naar waar ik vandaan kom, wat ik meemaakte en hoe dat resulteerde in wie ik vandaag ben. Al schrijvend – ik had geen idee hoe lang dat traject zou duren – is het geheel min of meer ontstaan. De lessen van elke dag, maar zeker ook de feedback van mijn vrouw Wilma en mijn uitgever, hebben wat jij nu in handen hebt bepaald.

Een van de belangrijkste redenen om te gaan schrijven heeft te maken met mijn ervaringen gedurende een lange periode (achttien jaar) bij een zekere kerkelijke groepering die ik in dit boek ‘De Waskaars’ noem. Dat is een soort taalgrapje. ‘Was kaars’ kun je lezen als iets wat vroeger kaars was en licht gaf, maar nu niet meer. Naast de naam van het kerkgenootschap heb ik alle namen van personen zoveel mogelijk vermeden of gefingeerd. Dat wilde ik mijn vrouw echter niet aandoen, dus zij is en blijft gewoon Wilma. Ik kies bewust voor de fictieve naam De Waskaars omdat het in dit boek niet draait om het aanwijzen van een schuldige of dader maar om hoe ik het heb ervaren.

Omdat ik De Waskaars nu als een sektarische omgeving zie, wilde ik veel aandacht geven aan mijn denkwijzen en ontdekkingen in deze periode. Waar anderen die deze groepering hebben verlaten vaak met een (terecht) beschuldigende vinger wijzen naar de fouten die er in de Waskaars werden gemaakt, wil ik vooral kijken naar hoe het heeft kunnen gebeuren dat ik bij een dergelijke groepering wilde horen. Begrijp me niet verkeerd: sektes – ik spreek liever van giftige groepen – zijn verkeerd bezig. Helaas kiest iemand er meestal vrijwillig voor om erbij te horen. Ik in ieder geval wel.

Om zelf helemaal los te komen van sektarisch of giftig denken, en hoe dat mijn leven bepaalde, bleek een flinke hobbel. Hiervoor heb ik veel moeten doen en ben ik jaren ‘in therapie’ geweest. Dat klinkt misschien veel zwaarder dan het voor mij voelde. Als er al iets is wat ik zou willen bereiken met dit boek is het dat mensen die zich herkennen in mijn verhaal – in die zin dat ze ook verstrikt zijn geraakt in een manier van denken – zichzelf serieus genoeg nemen om niet door te modderen of te ontkennen maar hulp te zoeken. Ik geloof niet dat je dit soort processen in je eentje kunt doorleven. Ik geloof wel dat je er helemaal van vrij kunt komen, zodat het je denken en leven niet meer beïnvloedt.

Omdat bij goede therapie ook in het verleden wordt ‘geroerd’, wilde ik dat ook allemaal op een rijtje krijgen. Het leven is me niet overkomen. Het is niet iets wat ouders, familie, leerkrachten of wie dan ook mij hebben aangedaan. Ik ben geen slachtoffer. Het is een samenspel waarbij ook mijn eigen keuzes en reacties bepalend zijn gebleken. In dit hele boek is het dan ook precies niet mijn bedoeling om schuldigen aan te wijzen.

In dit boek beschrijf ik mijn herinneringen en dat kan alleen maar vanuit mijn eigen perspectief. Hierbij wil ik vooropstellen dat dit niet gezien kan en mag worden als de waarheid, maar als mijn perceptie en beleving van de gebeurtenissen die ik beschrijf. Het zijn mijn subjectieve herinneringen. Het kan zijn dat iemand, die ergens mijn pad kruiste, in mijn leven aanwezig was of nog steeds is, iets herkenbaars leest wat in zijn of haar herinnering anders verliep. Dat vind ik alleen maar mooi. Het bewijst dat ik niet de waarheid in pacht heb. Wie wel?

In zo’n herinnering van mij kan die ander zelfs wat minder goed uit de verf komen dan deze zelf zou willen. Ook dat is niet bewust gedaan. Het verduidelijkt wel hoe mijn brein, en ik verwacht dat dit voor ieder mens geldt, selectief kan versterken wat het wil of kiest. Het beeld dat van een ander wordt geschetst zegt dus vooral iets over mij. Hopelijk gaat dit je niet in de weg zitten om het geheel van dit boek tot je te nemen.

Naast de therapie is er ook een ander, voor mij nog belangrijker, traject voltooid. Als je daarbij überhaupt van ‘voltooid’ kan spreken. Dat traject heeft te maken met het weten ‘wie ik ben in Christus’. Ik heb hiervoor, in coronatijd, een online Bijbelschool doorlopen. Dit ‘weten’, samen met mijn andere ontdekkingen over wie God is, zijn terug te vinden in dit boek.

Deze wetenschap (en voor mij is geloven ook weten!) heeft

me vrijheid en ruimte gegeven en zicht op mijn 'einde', zonder dat dat er al is. Dat alleen al is mijn grootste transformatie: waar er eerst altijd angst was voor de toekomst en in het bijzonder voor 'de dood' is daar nu hoop voor in de plaats gekomen. De spoiler alert is dan ook dat dit boek een happy end heeft. Dat 'weten', dat geloof, gun ik iedereen en vormt een laatste motief om dit boek niet alleen te schrijven, maar ook te publiceren.

Daarbij moet me nog wel van het hart dat het verspreiden van religieus of ideologisch gif helaas niet beperkt blijft tot enkele extreme groeperingen. Ik zie dat te veel mensen Jezus de rug toekeren, of gewoon niet willen weten wie Hij is, puur omdat zij die zich Jezus' volgelingen noemen er nogal eens een potje van maken. Zij schetsten niet alleen in het verleden met zaken als de kruistochten, beeldenstorm, slavernij en apartheid een heel verkeerd beeld. Ook vandaag is het blijkbaar nog erg moeilijk om open te staan voor de ander die anders is dan jij. Onvoorwaardelijk van die ander houden, naar Jezus' voorbeeld, lijkt moeilijker dan gedacht. Toch blijft dat de opdracht. Toen iemand mij vroeg of ik dan ook van de mensen die bij De Waskaars zitten kan houden, kon ik dat volmondig beamen. Ik heb hen vergeven en hoop dat zij dezelfde vrijheid gaan vinden als ik.

Bedankt!

Graag bedank ik iedereen die ik ergens in mijn leven ben tegengekomen. Elke ontmoeting heeft bijgedragen aan wie ik vandaag ben.

Ik dank God dat Hij mij tussen jullie heeft geplaatst zodat we samen het leven kunnen leren en door die lessen steeds beter weten hoe we samen kunnen leven in vrede en vrijheid.

1 Ik zie die hand

‘Ik zie die hand!’ Daar begon het allemaal mee. Ik reageerde op een oproep, een soort uitnodiging door de spreker, om mijn leven aan Jezus te geven, om tot bekering te komen, om gered te worden. Verschillende omschrijvingen met een vergelijkbare betekenis.

Op een moment dat veel in mijn leven op losse schroeven stond en er weinig tot geen zekerheden meer over waren, kwam ik terecht bij wat ik ‘De Waskaars’ noem, een groepering die zich christelijk noemt en zichzelf als kerkgenootschap ziet. Het was vooral een groep die veel tijd en aandacht aan mij schonk; tijd en aandacht waar ik zo naar verlangde. De oplossing voor mijn eenzaamheid. Eigenlijk datgene waar ik al mijn hele leven naar snakke. Een leven dat begon als jongste in een gereformeerd gezin met dertien kinderen.

Met de tekst: ‘Door Gods goedheid werden wij verblijd met de geboorte van een zoontje en broertje, Eduard. We noemen hem Eddy,’ maakten mijn ouders bekend dat ik op 6 oktober 1971 was geboren.

Waar al mijn twaalf zussen en broers zijn vernoemd naar familieleden werd er met Eduard een nieuwe naam binnen de familie geïntroduceerd. Over hoe ze op die naam gekomen zijn, is mij verteld dat ze dit samen hebben bedacht. Wat de referentie daarvan was zou ik niet weten. Volgens Wikipedia betekent Eduard ‘beschermers van het erfgoed’. Is dat iets wat ze voor ogen hadden bij die keuze? Ons gezin was niet zo van de sport, dus dat er in 1971 een zekere Eddy (Merckx) de Tour de France won en wereldkampioen werd, zal vast geen inspiratie

zijn geweest. Er was ook geen televisie in huis, dus een zanger zal ook niet hun inspiratie zijn geweest. Ik weet niet of er toen ook al van die naamboekjes waren? Vast wel... Er werden wel meer Eddy's geboren, dus wellicht heeft die naampopulariteit meegespeeld.

Binnen De Waskaars beschouwde ik mijn leven voor die tijd, vóór 25 november 1995, altijd als een 'oud leven' dat voorbij was. Dat leven werd per definitie als slecht of op zijn minst als inferieur gezien. Op het moment dat ik reageerde op die oproep was dat leven voorbij en liet ik dat achter me om een nieuw leven te beginnen. Zo hoorde dat volgens De Waskaars.

Nu zie ik eerder een driedeling. Er is een periode vóór, een periode tijdens en een periode na De Waskaars. De afgelopen jaren zijn veel herinneringen, juist aan die eerste periode, boven komen drijven. Vaak waren die gerelateerd aan ontdekkingen tijdens mijn zoektocht naar wie ik nu eigenlijk ben. Hier zitten kostbare, fijne herinneringen bij, maar ook minder fijne.

In een groot gezin is altijd veel reuring. Dat was voor ons normaal. Er gebeurde altijd wel wat. Terugdenkend herinner ik me vooral situaties waarin ik zocht naar mijn plek binnen het gezin, maar ook mijn plek op school en tussen vrienden. Ik vond dat vaak moeilijk, vooral met meer mensen bij elkaar. Dat gaf bij mij altijd veel prikkels. Er gebeurde zoveel. Ik zag van alles, hoorde van alles en rook van alles. Over hoogsensitiviteit werd nog niet gesproken. Aan mijn vader bemerkte ik weleens iets vergelijkbaars. Hij voelde zich ook het prettigst bij een-op-een-contact. Zijn beroep als kapper was daarom geknipt voor hem. Net als mijn vader speelde ik ook altijd mijn gezellige rol met grappen en clownerie omdat dit, en daarmee ik, dan blijkbaar gewaardeerd werd.

Ik leerde vooral om niet op te vallen door de rollen te spelen die verwacht werden: de clown wanneer die gewenst was en het stille en verlegen kind wanneer dat passender leek. De thuissituatie in mijn jeugd was er een van een vader die overspannen was en probeerde zijn gezin nog in het ‘christelijk gareel’ te houden conform zijn eigen normen en waarden. Wij hadden bijvoorbeeld geen televisie thuis. Alle muziek, behalve kerkmuziek was des duivels en uitgaan was nog erger. Het geloof en de kerk waren het belangrijkste. Al heel vroeg was ik me ervan bewust dat ons gezin hierin anders was dan de meeste gezinnen in Genderen, het dorp waar ik opgroeide. Wij waren niet alleen anders dan zoals het bij een vriendje van mij was, waar ze helemaal niet naar de kerk gingen, maar ook anders dan de ‘christelijke gezinnen’, omdat wij niet in ons eigen dorp naar de kerk gingen maar naar een kerk in een dorp verderop. Daardoor had ik het idee dat heel Genderen heidens was of een minderwaardige vorm van christendom aanhing.

Zo leerde ik al vroeg dat veel kerken kennelijk niet deugden, net als de meeste dominees. Bij ons thuis waren daar veel gesprekken en discussies over; er werd vooral veel afgekeurd. Mijn vader kon hier heel stellig in zijn. Bijvoorbeeld in het denigreren van wat hij dan de ‘artikel 31-kerk’ noemde (voor wie geen idee heeft wat dat te beduiden heeft, kan terecht op Google). Hij was zeer uitgesproken in zijn visie en theologie. Hij hield van discussiëren en kon bijvoorbeeld een hele middag redetwisten met Jehova’s Getuigen.

Omdat dit zo belangrijk was voor mijn ouders moesten mijn jongste zus en ik naar de nieuwe reformatorische school in de regio. Nu ik eindelijk kon fietsen – het had nogal lang geduurd voor ik dat onder de knie kreeg – mocht ik toch niet op de fiets naar school. Dat was te ver weg. Naar de kleuterschool

en de eerste klas was ik altijd lopend gegaan. Zo ook die keer met twee tassen vol pepernoten. Schijnbaar heb ik er toen wel heel lang over gedaan want mijn moeder kwam me met de fiets achterna om te helpen. Zelf doen en zelfstandig zijn zaten er al heel vroeg in. Vanaf de tweede klas werd het dus een nieuwe school. Mijn zusje en ik werden nu elke morgen met een busje naar de nieuwe school in Andel gebracht en 's middags weer thuisgebracht. Naast dat ik niet naar dezelfde kerk ging als andere kinderen in het dorp, ging ik nu ook niet meer naar dezelfde school. Die paar kinderen die ik kende van de kerk kwam ik op die school niet tegen en andersom.

Het leek een voor de hand liggend scenario om eenzaam te worden. Toch was het vooral iets anders wat ervoor zorgde dat ik mijn hand opstak en me gedrongen voelde om tot bekering te komen. Die drijfveer was een enorm intense angst. Op die nieuwe school leerde ik dat God iemand is om bang voor te zijn. Iemand die klaar zit om te straffen. Ik weet nog dat toen een van de jongens iets verkeerd had gedaan en letterlijk in zijn nekvel werd gegrepen hij in een reflex de meester schopte. Het bizarre was dat de jongen niet te horen kreeg dat ze boos op hem waren, maar dat ze verdrietig waren omdat hij iets had gedaan wat God verboden had.

Zo ontwikkelde ik een angst voor God, voor doodgaan, voor de hel. Ik kon de hel soms horen knetteren, zo realistisch was het. De Bijbel was en is voor mij de waarheid. Ik kon daar erg mee bezig zijn. Ik leerde niet alleen de psalmversjes en later de catechismusvragen uit mijn hoofd, maar ik dacht er ook diep over na. Ik ging op mijn eigen manier om met wat ik thuis, in de kerk en op school hoorde.

Ik had nog één vriendje overgehouden in Genderen. Die woonde bij ons om de hoek. Hij was even oud maar veel groter dan ik. Toch werd zijn naam altijd met een verkleining uitge-

sproken: Pietertje. Bij Pietertje gingen ze helemaal niet naar de kerk. Bij hem deden we weleens kaartspelletjes. Later hebben Pietertje en zijn ouders me verschillende keren verteld hoe ik daar in eerste instantie op reageerde. Ik zou gezegd hebben: 'Kaarten is des duivels.' Dat was wat ik van thuis meekreeg.

Ik kon nooit begrijpen dat ik bij God hoorde omdat ik als kind was gedoopt, en Pietertje niet. Wij deden toch best veel hetzelfde? Ik snapte niet hoe God dat onderscheid maakte. Wat het nog complexer maakte was dat gedoopt zijn uiteindelijk alsnog niet zoveel te betekenen had, want schijnbaar ging bijna iedereen naar de hel, gedoopt of niet. Ik was dus doodsbang dat mij dat ook zou overkomen.

Naar de hemel gaan was kennelijk niet eenvoudig. Het was voorbehouden aan een 'klein kuddeke'. Van de hele kerkelijke gemeente waar wij naartoe gingen, waren dat kennelijk maar een kleine twintig mensen. Dat kon je duidelijk zien, want dat waren de mensen die opstonden en aan tafel gingen als er Avondmaal werd gevierd. Nou ja, 'gevierd'? Het leek een zeer ernstige zaak. Schijnbaar moest je dan huilen en jezelf erg slecht vinden. Dat heeft me lang achtervolgd. Thuis werd benadrukt dat we onze tekortkomingen, onze zonden moesten kennen. Pas als we dat heel goed hadden begrepen zou er schijnbaar iets magisch gebeuren, waardoor we er écht bij hoorden en naar de hemel mochten.

Door die kennis en de angst die me dat gaf, zocht ik naar uitwegen. Zo onderzocht ik een bepaalde plek onder een van de houten keten achter ons huis nadrukkelijk of dat misschien een plek zou kunnen zijn waar ik me voor God zou kunnen verstoppen. Want Jezus zou op een dag terugkomen en dan had ik een ernstig probleem.

In mijn ogen had ik nog een slimme oplossing bedacht. Want als ik de Bijbel goed begreep zou Jezus pas terugkomen

als de hele wereld over Hem had gehoord. Ik snapte niet dat de grote mensen dan niet al veel eerder hetzelfde hadden bedacht als ik en ergens op de wereld een eiland isoleerden en afsloten van de buitenwereld, zodat de mensen daar niet over Jezus zouden horen. Dat leek mij een prima maatregel om te voorkomen dat Jezus terug zou komen.

De schrik dat het leven zomaar voorbij zou kunnen zijn, kreeg ik ook toen we een keer naar de autocross gingen die ergens in het buitengebied van Genderen werd gehouden. Dat was altijd een happening waar je in meegetrokken werd. Als kind had ik interesse in auto's en knipte alle oldtimers uit de Autokampioen voor in mijn plakboek. Dat mijn oudste broer een 'Snoek' reed was natuurlijk helemaal het einde. Daarin heb ik mijn eerste kilometers gemaakt over de smalle weggetjes tussen Andel en Genderen. In het kader van onzinnige weetjes; ik ken nog steeds het kenteken van die auto, en ook van de Datsun Laurel waar een van mijn andere broers in reed. Maar dat terzijde.

We stonden langs het parcours van de crossauto's. Veel lawaai en stof maar dat hoorde er allemaal bij. Op een onverwacht moment gaf iemand mij een enorme duw. Ik schrok maar besepte achteraf de noodzaak ervan. Een van de crossauto's had een wiel verloren dat in volle snelheid op mij afkwam. Ik ging me meteen inbeelden wat er had kunnen gebeuren als ik niet was weggeduwd.

Maar tijdens die ene avond in 1995 hoorde ik de oplossing voor mijn angst. Als ik tot bekering zou komen, zou ik zeker weten dat ik naar de hemel zou gaan.

2 Niets is zeker

Zeker weten was het tegenovergestelde van wat ik tot dan toe had meegekregen.

‘Wees er maar niet zo zeker van!’

‘Onderzoek het maar goed!’

Dit soort uitspraken vatten de inhoud samen van de gesprekken die ik thuis met mijn vader had. Een vader die ik, wanneer we binnen de familie herinneringen ophalen, heel anders heb meegemaakt dan de oudste helft van ons gezin. Mijn herinnering is die van een vader die niet veel van ons kon hebben. Zijn overspannenheid zal daar een belangrijke factor in zijn geweest.

Dat merkte ik vooral tijdens de maaltijden. We moesten dooreten en mochten niet praten, dat was allemaal te veel voor hem. Nu was de maaltijd ook wel een moment waar het makkelijk kon exploderen. Iedereen dicht op elkaar. Er was weinig gelegenheid om je verhaal te doen. We reageerden onze frustratie op elkaar af en er ontstonden ruzies die dan weer werden gesmoord door het Bijbellezen en danken na de maaltijd, al dan niet nadat de spinazie door de lucht was gevlogen en in diezelfde Bijbel beland.

Als kind vroeg ik me steeds af wat ‘Passepetaam’ eigenlijk betekende. Ik vroeg er niet naar want dat deed je niet als het om godsdienstige zaken ging. Dat was schijnbaar allemaal vanzelfsprekend en dus de norm. Toen we nog klein waren, baden we hardop ‘Heere-Zegen-Deze-Spijze-Amen’. Voor mij waren dat vijf losse woorden die ik zo opzei en in gedachten aftelde. Tellen was en is een vaste bezigheid van mij. Het aantal trap-

treden op of af. Het aantal orgelpijpen en lampen in de kerk. Vooral in de kerk telde ik van alles en nog wat. In het gebouw of in het Bijbeltje met psalmboek. Het maakte niet uit, er was altijd wel iets te tellen. Ik verstond dus lange tijd ‘Passepetaam’ als het eerste woord dat mijn vader uitsprak wanneer hij bad voor het eten. Pas veel later ontdekte ik wat hij echt zei: ‘Het past en betaamt ons...’ Bidden was altijd een wonderlijk iets. Het bestond uit een veelheid aan vaste terugkerende formuleringen, al dan niet op rijm, maar ook vrij geformuleerde gebeden met indirecte preken richting de andere aanwezigen. Overigens viel en valt me nog steeds op dat binnen de meer orthodoxe kringen, ook in mijn familie, het nog steeds gebruikelijk lijkt om bij het bidden een anders klinkende stem te gebruiken, inclusief ouderwets taalgebruik.

In ons grote gezin was er altijd gedoe. Voor een vader die het leven zo serieus nam en het nauwelijks aankon, moet het verschrikkelijk moeilijk zijn geweest om zijn kinderen keuzes te zien maken die in zijn ogen niet goed waren. Dochters die ‘moesten’ trouwen, waarbij hij ook nog wilde dat er een doopceremonie zou volgen bij de geboorte van hun kind. Zonen die op vrijdag en zaterdag tot diep in de nacht in discotheek ‘De Schuur’ zaten en zich volgooiden met bier. Aangezien De Schuur in de buurt was heeft hij er nog wel eens een broer van mij uitgesleept. Mijn ouders lagen vermoedelijk uren wakker tot de laatste thuiskwam. Of ze deden de deur op slot. Een bekende anekdote is dat mijn oudste broers diep in de nacht thuiskwamen en dan moesten aanbellen. Mijn vader deed open en stuurde hen weg als ‘sabbatschenders’, al was dat een lastig woord om uit te spreken zonder gebit. Mijn broers overnachtten in hun auto en verder werd er niet meer over gesproken.

De zondag wordt in orthodoxe kring vaak ‘de Sabbat’ genoemd, waarmee deze gelinkt wordt aan de Joodse rustdag. Bij ons thuis werd er niets gedaan wat als werk gezien kon worden en als kinderen mochten wij ook niet veel. Reizen mocht alleen naar de kerk en terug. Spelletjes werden toegelukkig toegestaan, maar eigenlijk alleen als er geen dobbelsteen in voorkwam, want dan was het dobbelen en dat was gokken en daarmee heel slecht en zondig. Het liefst zagen mijn vader en moeder dat we alleen maar boeken lazen, zoals zichzelf. Op zondagmiddag gingen ze dan lopend naar opa en oma op de koffie. Wij hadden die middagen (als de kat van huis is...) een hoop lol, vooral in de zomer. Ik herinner me de watergevechten waarbij we er soms een behoorlijke puinhoop van maakten.

Daarnaast ging ik ook regelmatig mee naar opa en oma. Mijn opa, een klompenmaker, was een karakteristieke man. Mijn broers en zussen herinneren zich dat hij pruimde en het ook aan hen als een soort snoepje aanbood. Ik weet vooral nog dat hij met mij aan de keukentafel ‘Ollekebolleke’ speelde. Elke keer als ik probeerde een vlieg met één hand uit de lucht te pakken, denk ik weer aan hoe snel zijn reflex was. Hij pakte ze allemaal zonder ooit te missen, tenminste in mijn herinnering.

Mijn vader kon met trots over hem vertellen, vooral over zijn heldendaden in oorlogstijd. Hij zou een stel Duitsers met een stuk hout van zijn erf hebben gejaagd en geweigerd hebben om zijn fiets af te staan. Ik geloof dat graag! Het waren eenvoudige mensen die in een ouderwets huis woonden. Ze hadden nog een ouderwetse poepdoos in huis. We speelden vaak Ijsboerke met een nicht van ons die naast opa en oma woonde. Per slot van rekening zag het deksel van de poepdoos er net zo uit als het deksel van een ijsboer. We namen de stank voor lief.

Maar toen werd oma ziek. Mijn moeder heeft jarenlang een briefje bewaard dat ik als kind aan oma had geschreven. Na het

overlijden van mijn moeder vonden we het in een van haar handtassen. Zij heeft er zelf nog mijn naam bij geschreven:

*Lieve Oma,
Is de pijn van u been al een beetje over.
U kunt nu niet naar de kerk.
Of vertelt Opa dat aan u.
Je zet toch ook wel een keer de band aan.
Want dan bent u ook een beetje in de kerk.
Maar een zondag kom ik weer bij u.
Met mijn zusje, Mamma en Pappa.
Dan is het weer gezellig.
En u moet ook aan de Heere vragen of dat hij de pijn een
beetje of helemaal wil genezen.
En u een nieuw hart wil geven want de Heere kan alles.
Luister naar Hem want alleen van hem is de hulp.
Als de Heere niet bij ons was konden we niets en hadden
we geen eten
Dááág*

In die tijd deed ik kennelijk nog niet aan vraagtekens, maar je leest duidelijk wat ik meekreeg aan theologie op de lagere school. Hoe oud ze ook was, een nieuw hart, een nieuw leven, dát had ze nodig. Ik vond dus dat ze nog niet bekeerd was, geen christen, of in de terminologie van mijn achtergrond: ze had nog geen ‘waarzaligmakend’ geloof.

Oma werd vaker ziek en overleed. Ik was erg verdrietig want ik was ervan overtuigd dat ze nu verloren was. Liep ik daar in mijn zwarte, nepleren motorjack in een rouwstoet naar de begraafplaats langs De Bulk, waar mijn vriendjes aan het voetballen waren. Dit klopte helemaal niet! Het was oneerlijk. Zij konden spelen en mijn oma was verloren.

Er was naar mijn overtuiging niemand in mijn omgeving die wél een nieuw hart had. Ik hoorde weleens praten over mijn opa dat hij zich vasthield aan de Bijbeltekst ‘Ik leef en gij zult leven.’ Toch bleef het zo dat er altijd een grote twijfel was of iemand na zijn dood naar de hemel ging.

Met het verder opgroeien en ouder worden werd het er bij mij vanbinnen niet echt beter op. Ik probeerde het maar te negeren en deed wat van me werd verwacht. Ik paste me overal aan naar wat ik vermoedde wat er van mij verwacht werd: op de havo in de lessen opletten en niet spijbelen. Ik probeerde de leukste te zijn, wat er zelfs in resulteerde dat ik gekozen werd tot klassenvertegenwoordiger.

‘Wees er maar niet zo zeker van’, werd een thema in mijn leven. Ik was nergens zeker van en zocht voortdurend bevestiging bij anderen. Of dat nu klasgenoten waren of leraren waar ik me voor uitsloofde. Voortdurend stond mijn radar aan om signalen op te vangen of ik al dan niet geaccepteerd werd.

Achteraf had ik graag met meer vertrouwen en zekerheid in het leven gestaan. Toen ik hier veel later in een therapie-traject bij werd stilgezet, kwam er een specifieke herinnering naar boven die representatief was voor hoe ik die onzekerheid heb geïnterneerd.

Mijn vader was regelmatig in onze schuur te vinden om daar iets te knutselen. Dat was echt een hobby van hem. Hij maakte windmolentjes voor in de tuin en verkocht die soms. Waar hij die bewuste dag mee bezig was, weet ik niet meer, maar als jongen van nog geen tien jaar oud wilde ik ook iets maken. Ik vond wat stukken hout en met een hamer en wat spijkers wilde ik daar een tafeltje van maken. Ik kon nog niet met een hamer overweg, dus vroeg ik mijn vader hoe ik het moest doen. In plaats van het me uit te leggen, timmerde hij zelf het tafeltje in elkaar. Voor mij bleef er niets over dan het tafeltje te schilderen

met de groene verf die we schijnbaar in overvloed hadden. Het tafeltje heeft jaren in mijn slaapkamer gestaan, maar ik had hem toch liever zelf gemaakt.

‘Wees er maar niet zo zeker van’, bepaalde ook mijn studententijd. Voortdurend trok ik mijn eigen kunnen in twijfel. Zoals in mijn tijd op de pabo, waar een 10,3 voor rekenen minder indruk maakte dan een zes min voor mijn stage. Voortdurend waren het de tekortkomingen in mezelf die ik uitvergrootte. Daardoor lukte het me niet om de opleiding af te ronden. Het was wel een tijd waar ik met plezier aan terugdenk.

3 't Internaat

Mijn studietijd aan de pabo was min of meer tegengesteld aan mijn middelbareschooltijd, een periode waarin kerk en geloof er een beetje als verplichting bijhingen. Ik ging vooral naar de kerk om gedoe te voorkomen. Met als gevolg dat ik week in week uit bevestigd kreeg dat ik tot niets goeds in staat was; 'een ellendige' die nog lang niet beseftte hoe slecht hij was. Men wist de Bijbelteksten wel te kiezen.

Ik leefde vooral om ergens bij te horen. Dat waren allereerst mijn klasgenoten met wie ik ook stiekem naar De Schuur ging. Er was alleen weinig stiekems aan. Als het kleinste zoontje van het kappersgezin werd ik overal herkend. Ik kwam alleen maar mensen tegen die me vroegen: 'Hé Kapperke, magde gij hier wul komme?' Nee natuurlijk mocht ik daar niet komen, maar ik deed het toch en voelde me ook schuldig. Zoals ik me daarna regelmatig schuldig voelde, maar toch meedeed; met uitgaan, met te veel bier drinken, maar ook met de jeugdvereniging van de kerk die mijn ouders afkeurden. Daar vond ik nieuwe vrienden om bij te horen.

Toch koos ik, misschien als compensatie of voor mijn eigen gemoedsrust, voor de pabo op gereformeerde grondslag in Gouda. Vooral voor mijn moeder moet dat een vreugde zijn geweest. Zij had zelf graag juffrouw willen worden. Mijn vader heeft studeren nooit aangemoedigd. Die liet merken het niet zo voorzien te hebben op schooljuffrouwen. Ik koos vooral voor Gouda omdat op het moment van kiezen ik 'een soort van' verkering had met een vriendin van mijn nicht. Die woonde in Gouda, dus dat kwam mooi uit.

Verder lezen? Dit boek is verkrijgbaar via de webshop op www.tripleboeken.nl en in de (christelijke) boekhandel.

Zie ook onze andere uitgaven op de website.

Hij gelooft in mij - *Vrij van religieus vergif* • Eddy Vos
ISBN 9789083506678 | 212 pagina's | Paperback met flappen | € 19,95

DICHTBIJ • INSPIREREND • RAAK